

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

SANCTI|| IOANNIS|| DAMASCENI OPERA,||

Johannes <Damascenus>

Parisiis, 1577

De Operatione: & quanta ipse opera perficiantur. cap. xv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71880)

A Christus de latere Ecclesiam condidit, quemadmodum antiquitus Euam de latere pro-
 creat. Vnde etiam Paulus dicebat, Ex carne eius & ex ossibus eius sumus: latus videli-
 cet subindicās. Quemadmodum enim tunc Deus costam sumpsit, ac feminam effinxit: sic
 nobis sanguinem & aquam ex ipsius latere dedit, & Ecclesiam formauit. Et quemadmo-
 dum tunc costam in sopore accepit, Adamo videlicet dormiente: ita nunc quoque post mor-
 tem sanguinem & aquam dedit. Nam quod tunc sopor erat, hoc nunc mors est.

*Quod ad-
 damo som-
 nus, hoc
 Christo
 mors.*

B Quemadmodum portus in mari, sic Ecclesias in vrbibus fixit Deus: vt à negotiorum
 huiusce vita fluctibus huc confugientes, tranquillitate fruamur. Neq; enim huc confugien-
 tibus fluctuum impetus pertimescendus est, nec praedonum assultus, nec ventorum vis, nec
 belluarum insidia. Portus enim est ab his omnibus immunis. Portus quippe animarum Ec-
 clesia est. Omnes enim per hanc fere compressa sunt, ac per sacrarum literarum auditionē,
 tanquam per diuinam quandam incantationem, ex vniuscuiusque aure in animam influē-
 tem, atque has à ratione auersas affectiones consopientem.

*Templa,
 animarū
 sunt por-
 tus.*

Ab Ecclesia ne abscedas. Nihil Ecclesia valentius. Rupe fortior est, caelo latior. Quem
 enim nec superiora, nec inferiora capere poterant, venter cepit, nec proinde angustus red-
 ditus est. Nunquam senex est Ecclesia: sed semper viget. Cur eam Scriptura mons appella-
 uit? Quia eueri non potest. Cur petra eandem vocat? Quia labi factari & corrumpi nequit.

*Cur Eccle-
 sia mons
 ac petra
 dicatur.*

De Oratione: & quanta ipsius opera perficiantur.

C A P. XV.

C GRESSVS Moses à Pharaone ex vrbe, tetendit manus ad *Exod. 9.*
 Dominum, & cessauerunt tonitrua & grando.

At Samson inuocato Domino, ait, Domine Deus memē- *Iud. 16.*
 to mei, & redde mihi nunc fortitudinem priuinā Deus meus,
 vt vliscar me de hostibus meis, & pro amissione duorum lu-
 minum vnam vltionem recipiam. Et apprehēdens ambas co-
 lumnas, quibus innitebatur domus, alteramque earum dextra,
 alteram laeva tenens, ait, Moriatur anima mea cum Philistiim: concussisque forti-
 ter columnis cecidit domus super omnes principes: multoque plures interfecit
 moriens, quam viuis occiderat.

D Orauit Ezechias rex: & misit Dominus angelum, qui percussit omnem virum *2. Par. 32.*
 robustum, & bellatorem, & principem exercitus regis Assyriorum.

Locutus est Dominus ad Manassen, & ad populum illius: & attendere nolue- *33.*
 runt. Idcirco superinduxit eis principes exercitus regis Assyriorum. Ceperuntq;
 Manassen, & vinctum catenis & compedibus duxerit in Babylonem. Qui post-
 quam coangustus est, orauit Dominum Deum suum. Deprecatusque est eum,
 & obsecrauit intente: & exaudiuit orationem eius.

Memorie proditum est ab Aphricano, quod dum orationem hanc funderet Manasses, *Scholium*
 vincula ferrea confracta fuerunt, atque ipse fuga saluti suae consuluit. *Damasc.*

E Clamauit Elias in caelum, & dixit: Domine Deus Abraham, Isaac & Iacob, *3. Reg. 18.*
 exaudi me in igne. Et cecidit ignis à Domino de caelo, & deuorauit holocaustū,
 & ligna, & lapides, puluerem quoque & aquam quæ erat in aqueductu lambens.

Confurgens diluculo minister viri Dei egressus est, viditque exercitum in cir- *4. Reg. 6.*
 cuitu ciuitatis, & equos & currus: nunciauitque ei, dicens, Heu, heu, heu, domine
 mi, quid faciemus? At ille respondit, Noli timere, plures enim nobiscum sunt,
 quam cum illis. Cūmque orasset Elisæus, ait, Domine, aperi oculos huius, vt vi-
 deat. Et aperuit Dominus oculos pueri, & vidit: & ecce mons plenus equorum
 & curruum igneorum in circuitu Elisæi. Porro Elisæus orauit ad Dominum, di-
 cens, Percute obsecro gentem hanc cæcitate. Percussitque eos Dominus ne vi-
 derent, iuxta verbum Elisæi.

Et dixit Dominus Esaïæ: Reuertere, & dic Ezechia duci populi mei, Hac di- *4. Reg. 20.*
 cit Dominus Deus Dauid patris tui: Audiui orationem tuam, & vidi lachrimam

D. IOANN. DAMASCENI

tuam: & ecce sanavi te. Et addam diebus tuis quindecim annos.

- Isel.* 7 Diluculo confurge ad Dominum omnipotentem orans. Si purus es & verus, audiet orationem tuam. F
- Ef.* 49. 115 Immo tua Deo sacrificiū laudis: & redde Altissimo vota tua. Vota mea Domino reddam coram omni populo eius.
- Hiere.* 29. Orate ad me: & ego exaudiam vos. Et quærite me in toto corde vestro, & apparebo vobis.
- Baruc.* 3. Domine omnipotens Deus Israël, anima in gemitibus, & spiritus anxius clamans ad te. Audi Domine, miserere, quia Deus misericors es.
- Dan.* 3. In spiritu humiliatis & animo contrito suscipiamur à te Domine, tanquam in holocaustis. G
- Eccli.* Ne pusillo animo sis in oratione tua: nec tardes reddere votum in tempore.
- Mat.* 6. Cùm oraueritis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes. Amant enim in synagogis & in angulis platearum stantes, orare, vt videantur ab hominibus. Amen amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem, cùm oras, ingredi in cubiculum tuum, &c. Orantes autem nolite multum loqui, sicut Ethnici. Putant enim quòd in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis. Scit enim pater vester, quid opus sit vobis, antequàm petat̄ eum. Sic ergo vos orabitis: Pater noster qui es in cœlis, &c.
7. Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit, &c.
17. Tunc accesserunt Discipuli ad Iesum secretò, & dixerunt, Quare non potuimus eicere illum? Dixit illis Iesus: Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic, Transi hinc illuc, & transibit. Et nihil impossibile erit vobis. Hoc autem genus demoniorum non eiicitur, nisi in oratione & ieiunio. H
26. Vigilate & orate: vt non intretis in tentationem.
- Luc.* 18. Dicebat ad illos parabolam, quoniam oportet semper orare, & non deficere. Iudex quidam erat in quadam ciuitate, &c.
21. Vigilate in omni tempore, orantes, vt digni habeamini fugere omnia quæ vètura sunt, & stare ante filium hominis. Et dixit illis, Vigilate, ne intretis in tentationem. Et ipse auulsus est ab eis quantum est iactus lapidis. Et positus genibus orauit, dicens, Pater, si vis, transfer calicem istum à me. Veruntamen non mea voluntas, sed tua fiat. Et cùm venisset ad Discipulos suos, inuenit eos dormientes præ tristitia. Et ait illis, Quid dormitis? Surgite, orate, ne intretis in tentationem.
- Mar.* 11. Amen dico vobis, qui dixerit huic monti, Tollere, & iacta te in mare, & non hæsitauerit in corde suo, fiet ei quod dixerit.
- Cùm statis orantes, dimittite si quid habetis aduersus aliquem, vt & pater vester, qui in cœlis est, dimittat vobis delicta vestra.
- Act.* 6. Erant hi omnes perseverantes vnanimiter in oratione & obsecratione. Et aduocantes duodecim multitudinem discipulorum, dixerunt, Non est bonum derelinquere nos verbum Dei, & ministrare mensis. Considerate ergo, viri fratres, ex vobis boni testimonij septè, plenos Spiritu sancto & sapiètia, quos constituamus super hoc negotio. Nos autem orationi & ministerio verbi instatēs erimus. K
10. Vir quidam orat in Cæsarea, nomine Cornelius, centurio cohortis, quæ vocabatur Italica, pius & timens Deū, cum omni domo sua, faciēs eleemosynas multas in plebe, & deprecans Deum semper. Is vidit in visu manifestè quali hora diei nona, angelum Dei introëuntem ad se, & dicentem sibi: Corneli. At ille intuens eum, timore correptus, dixit: Quis es Domine? Dixit autem illi: Orationes tuæ & eleemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei, &c.
- Eph.* 6. Per omnem orationem & obsecrationem, orantes omni tempore in spiritu, &c.

A tū, & in ipso vigilantes in omni instantia & obsecratione pro omnibus sanctis, & pro me.

Obsecro igitur primū omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarū actiones pro omnibus hominibus, pro regibus, & omnibus qui in sublimitate sunt: vt quietam & tranquillam vitam agamus in omni pietate & castitate. Hoc enim bonum est coram Deo. Volo orare viros in omni loco, leuantes puras manus sine ira & disceptatione, similiter & mulieres, &c.

Tristatur aliquis vestrum? Oret. Æquo animo est? P. fallat. Infirmatur quis in vobis? Inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini. Et oratio fidei alleuiabit infirmum, &c.

B Estote prudentes, & vigilate in orationibus.

1. Pet. 4.

Ne vt præparari ac sordidi condēnemur, parua videlicet postulādo, ac donāte indigna. Na. 7. Oratio est vox illa, quæ ad diuinas vsque aures ascendit, non clamor qui cum aliqua contentione sit, sed cogitatio ea, quæ à pura conscientia emittitur. A Deo autem seiungitur, qui se ei per orationem minimè copulat. Itaque primum illud ex Scriptura discimus oportet, semper orandum esse, nec vquam desiciendum. Siquidem per orationem hoc consequimur, vt cum Deo simus, quem admodum ex contrario, vt ab eo seungamur.

C Oratio Ionæ ex ceto domum fecit, Ezechiam ex ipsis mortis portis ad vitam reuocauit: Ionæ. 2. tribus adolescentibus flammam in rosicidam auram conuertit. Qui orationis tempore non ad ea, quæ anima conducunt, sese extendit, sed hoc vult, vt Deus ad turbidos & vitiosos animi sui motus sese cõponat, nugator verè est & ineptè loquax, ac battologus, & si quid aliud eandem significatione habet. A te mihi vita est: à te quoq; sit mihi vitæ subsidium.

Quoniam per diaboli fraudem à boni iudicio humana natura aberrauit, atque à vitio vita nostra superata est, rectè precamur vt Dei regnum adueniat. Neque enim alia ratione è praua corruptionis dominatione eximi possumus, quàm si viuifica potètia imperium vicissim in nos arripuerit. Quocirca cum ad orandum nos accingimus, hac vi & facultate Deum obsecremus: Eximar, queso, à corruptione: liberer à morte: nõ iam aduersum me regnum obtineant ea vitia, quæ nunc mihi dominantur, nec me hostis per peccatum in captiuitatem trahat. Verùm in me regnum tuum veniat: quò aduersarij tyrannis abscedat.

D Non enim lucis presentiam caligo sustinet: non morbus oborta sanitate consistit: nõ vires suas exerunt passionibus tranquillitate presente. Inanis mors est, atq; ex oculis euanescit corruptio, cum in nobis vita regnat, atque incorruptio imperium tenet. Fiat in me voluntas tua, vt diaboli voluntas extinguatur. Vt enim in caliginosis antris illata luce caligo de medio tollitur: ita tua voluntate in me facta, omnis mala ac præpostera voluntatis agitatio in nihilum redigitur. Voluntas enim tua mortalium salus est. Qui precibus petit, vt à malo liberetur, id precatur, vt à tentationibus eximatur.

Cum per orationem aliquid à Deo postulamus, ne statim elanguescamus: sed repulsæ ferendæ assiduitatem petitionis assiduitate superemus. Cum Deus beneficia sua differt, atque in longius protrahit, ne animis frangamur, atque concidamus. Sæpe enim Dominus dilationem huiusmodi ad fidei exercitium producit.

E Præclarum est semper cum Deo per orationem consuetudinem habere. Nam si conuersus viri boni meliorem eum reddit, qui cum ipso congregitur: quantò magis idem ei veniat, qui diu nocteque cum Deo versatur?

Magnum bonum est oratio, si ad eam animi gratitudo accesserit, ac nos ipsos ita erudiamus, vt non modò accipientes, sed etiam repulsam ferentes, gratias Deo agamus. Etenim quandoque dat, quandoque rursus negat: vtrumq; vtiliter. Itaque etiã si non accipias, non accipiendo accepisti: etiamsi quod optaris, non sis consecutus, non consequendo consecutus es. Interdū enim non accipere quod petimus, quàm accipere, satius est. Nam si accipere præstaret, prorsus dedisset. Porro vtiliter non consequi quod petas, consequi est.

Ingens armatura est oratio, ingens ornatus, ingens præsidium. Nam cum homines oramus, & sumptibus & pecuniis opus habemus, & seruili assentatione, ac magno circuitu, & negotiatione. Neq; enim persæpe eos rectè alloqui licet, penes quos est beneficij dandi potestas.

Verum prius eorum famulos ac procuratores & administratores, tum pecuniis, tum ser-
 uonibus, atque omni officij genere demereri necesse est, ac tum eorum opera, quod petimus,
 impetrare. At in Deo secus se res habet. Neque enim in iis, qui ab eo aliquid petunt, ut ter-
 cessoribus & opus est, nec tam per alios, quam per nos ipsos exoratus, ad beneficia data pro-
 nus ac proclivis est. Atque hic quidem, siue accipiamus, siue repulsam feramus, quae sunt
 facere licet: at in hominibus saepe accidit, ut utrumque nobis detrimentum afferat. Quo-
 niam igitur iis, qui ad Deum adeunt, & lucrum maius est, & maior facilitas, orationem
 ne contemnamus. Nam tum denique tibi ea, quae postulas, proclivius tribuit, cum per te
 ipsam postulas: si modo non perfunctorie ac negligenter postules: id quod plerique faciunt.
 Ita enim lingua verba pronunciat, ut interim animus, vel domus, vel fori, vias circum-
 eat. Hoc autem totum diaboli commentum est. Nam quoniam hoc exploratum habet, nos,
 quo tempore cum Deo colloquimur, peccatorum veniam impetrare posse, ut nobis orationis
 portum velut aggesta terra intercludat, tum demum in hoc incumbit, ut mentem nostram
 ab iis, quae dicuntur, emoveat: quod maiore detrimento quam commodo affecti recedamus.
 Haec igitur cum tibi comperta sint, cum ad Deum accedis, fac tibi in mentem veniat, ad
 quem accedas: & hoc tibi ad vigilantiam comparandam satis erit.

Hom. 7. Secessit Iesus in partes Tyri & Sidonis, Et ecce mulier, diaboli armatura, quae me è pa-
 de diuersa radiso expulit, mater transgressionis, origo peccati, haec inquam illa mulier venit. Noua
 res & admiranda! Iudaei fugiunt, & mulier persequitur. Et rogabat eum, dicens, Domine
 fili David, miserere mei. Evangelista mulier efficitur, nempe & diuinitatem & humani-
 tatem praedicans. Nam & per hanc vocem, Domine, dominationem cofitatur, & per, Fili H
 David, carnis assumptionem. Miserere mei. Vide philosophicam mulieris animam, di-
 centis, Miserere mei. Nullum, inquit, praclarum facinus habeo, nullam probe vita fiducia
 ciam. Ad misericordiam confugio: ubi salus censurae expers est. Et quidem, heus tu, cum
 tam improba & flagitiosa esses, qua fronte accedere ausa es? Ac vide mulieris philosophia.
 Non rogat Iacobum, non orat Ioannem, non Petrum adit: sed chorum illum peruasit. Non,
 inquit, mediatore mihi opus est: verum poenitentiam patronam nata, ad ipsum fontem ac-
 cedo. Propterea descendit, propterea carnem assumpsit, ut ego eum alloquar. Sursum Che-
 rubim ipsum expauescunt: deorsum meretrix eum conuenit. Miserere mei. Simplex verbum:
 & immensum salutis pelagus. Miserere mei. Ob eam causam accessisti, ob eam causam car-
 nem induisti: ob eam causam factus es id quod sum. Sic videlicet supra tremor est: infra I
 fiducia. Miserere mei. Quid habes? Misericordiam quero. Quid perpetuisti? Iilia mea male
 a demonio vexatur. Natura excruciat. Excessit filia patrona. Non quidem agrotam
 gestat, sed fidem. Deus quippe omnia cernit. Filia mea male a demonio vexatur. Grauis lu-
 ctus. Natura stimulus maternum utrum transuerberauit, atque atrocem in ipsius visce-
 ribus tempestatem excitauit. Quid faciam? Pereo. Cur autem non dixit, Miserere filiae meae:
 sed, Miserere mei? Quoniam, inquit, morbus ipsam stupore afficit, nescit quid patiat, non
 sentit quo in dolore versetur, ut quae, tanquam velum quoddam calamitatis, indolentiam
 habeat, vel potius stuporem. Te vero mei, hoc est quoti dianorum malorum spectatrix, mi-
 serescat. Calamitatis spectaculum domi habeo. Quod me conferam? In solitudinem? At eam
 solam relinquere non sustineo. Domumme? At intus bellum inuenio, ac fluctus in portu. Quid-
 nam autem eam dicam? Mortuam? At motu praedita est. Viam? At quid patiat, exploratum
 non habet. Nomen inuenire nequeo, quod huiusmodi calamitatem exponat. Mei miserere. Si
 filia mea è vita excessisset, non tantis doloribus consistar. Corpus enim terra gremio tra-
 didissem, ac teporis diuinitate oblivione contraxissem, molestiamque discussissem. Nunc
 Calami-
 tatis mu-
 licris Cha-
 nan. eae
 descriptio
 vero cadauer habeo, quod mihi perpetuum spectaculum praebet, ac vulnera mihi infligit, do-
 loréque meum subinde exulcerat. Quoniam enim modo videre quae transuersos oculos, distor-
 tas manus, solutos capillos, spumam ore emissam, intestinum carnificem non conspicuum, conspi-
 cua autem verbera? Asto malorum alienorum spectatrix, lancinate me ac distorquere natura.
 Miserere mei. Grauis tepestas, affectio & timor, affectio nimirum naturae, & timor demonis.
 Ita affecta sum, ut nec accedere, nec me continere quae. Vrgeret enim me affectio: at propel-
 lit timor. Miserere mei. Atque hic animaduertas velim mulieris sapientiam. Non ad diui-
 natores profecta est: non amuleta quaedam filiae appendit, non praestigiatrices mulierculas
 condu-

A conduxit, has, inquam, quæ demones exercent, ac morbum exasperant. Verum diaboli officinam reliquit. Miserere mei: filia mea malè à dæmonio vexatur. Quicumque parentes exististis, opem sermoni meo afferte: quæcumque item matres exististis. Neque enim huic tempestati, quam mulier perpeffa est, explicandæ par sum. Vides tolerantiam, animi magnitudinem, patientiam? Ille autem non respondit ei Verbum. O rem nouam! Rogat illa, obsecrat, calamitatem suam deplorat, tragediam suam exaggerat, morbum narrat: & Verbum tacet, fons occluditur, medicus pharmaca sua contrahit. Quid sibi vult hæc res noua, atque ab humanis sensibus aliena? Ad alios accurris: & accurrentem submoues? At medici sapientiam considera. Ille autem non respondit ei Verbum. Quid igitur, postquam ea responsum non impetrauit? Accedentes discipuli eius dicunt ei, Dimitte eam: quia clamat post nos. Tu externum clamorem vides, ego internum. Magna vox oris: maior animi. Dimitte eam: quia clamat post nos. Alius Euangelista dicit, Ante nos, Pugnans quidem hæc vox audita: sed tamen à falso aliena sunt. Vtrumque enim faciebat. Ante hoc enim à tergo clamabat: postquam autem nihil ei responsi Christus dedit, à fronte venit, non secus ac canis Domini pedes lambens. Dimitte eam. Theatrum in orbem excitauit: plebem coaceruauit. Dimitte eam: quia clamat post nos. Quid igitur ipse? Non sum missus nisi ad oves, quæ perierunt, domus Israël. Cùm respondit, vulneris ipsius acerbitatè auxit, Quid ergo? Hoccinomine homo factus es, carnem sumpsisti, tot res administraisti, ut non duntaxat angulo salutem afferres? Proscripti videlicet atque interdicti Chananæi erant, ob impietatem execrandi, scelerati, nefarii, impuri. Ne eos quidem audire sustinebant Iudæi, qui sub Lege censuebantur, eamque implebant. Mulier porrò hæc Chananæa erat, ac de regione hac interdicta, in qua & furor, & rabies, & impietas grassabatur, & diaboli tyrannis, & demonum intemperies, & natura proculcata, atque in brutorum amantiam ac dæmonum nequitia deuoluta. Verabatq; proinde Lex, ne quid Iudæus cum Chananæis commercij haberet, ne quid illis daret, vicissimque ab eis acciperet, ne matrimonia cū illis iniret, ne demique quicquam cū illis trāsigeret atque cōtraheret. Ob eamque causam sepè interiecit. Quocirca ne dicerent Iudæi: Quia nobis relictis foras absecessisti, idcirco tibi non credi dimus. Ecce, inquit, ex Gentibus veniit, & eos repudio: vos autè fugientes voco. Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Nec tamen acceditis. Hanc autem submoueo: & tamen remanet. Palam apparui his, qui me non quærebant. Dimitte eam: quia clamat post nos. Videamus itaque quid ad hæc dicat. Non sum missus nisi ad oves, quæ perierunt, domus Israël. Considerate clementiam Domini. Non dixit, Recede à me: sed, Non sum ad vos missus. Non veni propter te, sed propter Iudæos, oves perditas domus Israël. His auditis venit illa, & adorauit, dicens: Domine, adiuua me. Qui respondit, Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus, vobis videlicet Chananæis. Quid igitur mulier? Etiam Domine. O insignem mulieris violentiam, ô singularem animæ philosophiam! Medicus dicit, Non: & ipsa dicit, Etiam: non quòd procax & impudens esset, verum quia salutem expectaret. Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus. Quid igitur? Etiam Domine. Canem me vocas: ego te Dominum appello. Tu me contumelia afficis: ego te laudo. Etiam Domine: nam & catelli comedunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. O eximiam mulieris sapientiam! Canem me vocas? Vt canem me ale. Probrum hoc non recuso. Fac igitur canis alimoniam accipiam. Canem me vocasti: micam mihi tribue. Ad petendum mihi patrociniatus es: fac in largiendo consensum tuum ostendas. Etiam Domine: nam & catelli comedunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. Quid igitur is, qui recusabat, qui eam abigebat, qui dicebat, Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus: qui dicebat, Non sum missus nisi ad oves, quæ perierunt, domus Israël? Quid inquit? O mulier. Quid hoc est? Laudator effectus es? prædicas mulierem? An non eam probris incessebas? An non propulsabas? Hac de causa, inquit, propellebã. Nam si statim eam missam fecissem, ipsius fidem minime perspectã habuisses. Si confestim accepisset, pedem retulisset, atque ipsius thesaurum minime cognouisses. Idcirco dare distuli, ut ipsius fidem declararem. O mulier. Deus dicit, O mulier. Audiãt qui fastidiosè precantur. Cùm dixero, Roga Deum, ora eum, supplica ei: respondet, Semel & iterum, ac tertio, atque adeo decies eum rogauit, nec accepi. Ne abstas, priusquam

acceperis. Tum denique abssiste, cum acceperis. Imò verò ne tunc quidem, sed tum etiam **P**erfiste. Sive non accipias, pete sive accipias, gratias age, quia accepisti. Permulti in Ecclesiã ingrediuntur, atque innumeros precationis versiculos euoluunt: atque ita excedunt. Num Verborum prolixitate Deus opus habet? Precationem tuam dumtaxat requirit. Genua flexisti? At mens tua extrã prouolauit. Corpus tuum intus erat: animus foris. Corpus tuum loquebatur: & animus tuus scœnora, contractus, commercia, prædia, pecunias numerabat. Diabolus enim, ut qui malignus sit, ac nos orationis tempore plurima perficere norit, tunc nobis imminet. Sepe supini iacemus, & nihil cogitamus, tranquillãque mente consistimus. Statim autem atque oraturi venimus, sexcenta cogitationes animis nostris obuersantur, ut nos omni fructu vacuis expellant. Qua re cognita Chananæam in orationibus agnosce. At filiã demonis intèperis vexatã nõ habes? Quid dixit Chananæa? Miserere mei: filia mea **G** malè à demonio vexatur. Dic tu quoque: Anima mea malè à demonio vexatur. Magnus enim demò peccatũ est. Qui à demone obsidetur, miserationi est: qui peccat, odio. Ille veniã obtinet: hic excusatione caret. Miserere mei. Exiguum verbũ: at benignitatis pelagus. Vbi enim misericordia, illic omnia bona. Etiam si extra templum fueris, clama, & dic, Miserere mei: non labra mouens, sed mente clamans. Nam & tacentes audit Deus. Non queritur locus: mores sufficiunt. Hieremias in cœno erat: & Deum illexit. Daniel in lacu leonum: & Deum placauit. Tres pueri in fornace erant: & Deum flexerunt. Latro in crucem actus fuerat: nec tamen crux ipsi impedimento fuit, verum paradysum patefecit. Iob in sterquilinio erat: & Deum facilem sibi ac propitium reddidit. Vbiunque fueris, ora. Etiam si iudici sistaris, ora. Cum iudex aduersum te ira inflammatur, ora. A fronte mare erat: Aegyptij à tergo insequerentur: intermedius erat Moyses. Atque in illis angustiis copiosas preces adhibebat. Et quidem nullum verbum emittebat: & tamen Deus ipsi dicebat, Quid clamas ad me? Eodem igitur modo tu quoque, etiam si ad furentis & crudelis iudicis tribunal sistaris, imò & inter ipsos carnifices verferis, Deum ora. Te enim orante fluctus comprimentur. Index in te impetum facit? tu ad Deum fuge. Præfectus tibi imminet? tu Dominum roga. Num enim homo est? Semper in propinquo est, ubique est, omnia implet. Si hominem rogare in animo habes, ac quid rerum agat scire gestis, minister non respondet. At in Deo nihil tale est. Quocumque enim abieris, ac eum appelles, audit. Non ianitor, non procurator, non sequester, non famulus. Nihil horum. Dic, Miserere mei: & Deus præsto est. Adhuc loquente te, dicet, Ecce adsum. O vocem mansuetudinis plenam! Non expectat dum orationem absoluers. Nondũ orationem expleuisti, & munus accipis. Miserere mei. **I** Hanc Chananæam imitemur. Miserere mei: filia mea malè à demonio torquetur. Et quid audiuit? O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. In summa animi anxietate fuisti: contumeliis à me affecta es. Abegi te, & non recessisti, sed permansisti. Verè, ò mulier, magna est fides tua. Mortem obiit mulier illa: & ipsius encomium manet, diademate quouis illustrius, ac quaquauersum Sol terram inspicit, propagatur. Audis Christum dicentem, O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et exiit demonium, & sanata est filia ipsius. Quando? Ex illa hora. Non ex ea hora, qua mater accessit, sed ex ea, qua à Domino saluatore nostro audiuit, O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Ac deinceps domum se retulit, expectans fore, ut filiam adhuc à demone obsessam offenderet: & sanam atque incolumem inuenit, voluntatis nimirum suæ opera, iuxta Domini iussum, valetudini restitutam.

Cyrillus. Semper orare opus est, hoc est & ante certamina, & in ipsis certaminibus: atque opem & auxilium cœlitus exposcere.

Eusebius. Pro publica salute prius, atque ita deinde pro se quemque orare oportet.

Nilus. Imperauit Dominus, ut eum in die tribulationis inuoces. Quare cunctari atque ignauia torpere non debemus, sed, cum semper aliàs, tum præsertim afflictionis tempore Dei opem implorare: quò perspicuum hostibus faciamus, nos aduersarum rerum acerbitatibus minime absorptos esse, sed fidenti animo sursum ad Deum coniectos oculos habere.

Cum sæpenumerò preces ad Deum adhibueris, ac repulsam tuleris, ne propterea debiliteris animo, ac desperatione frangaris. Quin potius supplices ad Deum libellos instaura, ac rursus ad eum impudenter accede. Siquidem in summis rerum difficultatibus impudentia pu-

A tia pudori anteponitur. Etenim propter ipsius impudentiam & importunitatem dabitur ei, quicquid vult, quemadmodum Dominus dixit. In sum-
mis re-
difficul-
tibus
impuden-
tia pudo-
ri prestat.
psal. 87.

Quemadmodum respirare nunquam intempestiuum est: sic nec mystica munera à Deo postulare vsque ad extremum vitæ spiritum.

Die, inquit, clamaui, & nocte coram te, Domine Deus meus. Vide sive quemadmodum diuinus ille vir David ob hæc causam nobis in exemplum proponitur, ut sine ulla intermissione oremus, nec in languorem ac tædium deuoluamur? Si ex probi viri congressu atque colloquio sæpe utilitatem cepimus, quantum tandem quæstum faciemus, noctu & interdum per orationem ac psalmodiam cum Deo colloquentes?

B Non vulgare, sed permagnum bonum est, per obsecrationem sese Deo semper commendare.

Non paruum est infimis hominibus virtutum scala vel vnum duntaxat gradum ascendisse, atque ita supra terram sese sustulisse.

Cum luctu & lachrimis ad summum illum ac cælestem medicum Iesum accedere ne dubites, omniaque ipsi animæ tuæ vulnera detegere. Neque enim morbus ullus esse queat, quem humanissimus ille Christus non depellat.

Animi vermes per orationem & ieiunium & intentam vigiliam de medio tollere festina.

Scias velim me quosdam ad sanctæternitatem vsque prouectos nosse, qui per orationem ac spem maximum robur diuinitus consecuti sint.

C Nihil omnino Deo reluctari potest, non tempus, non locus, non res, non fremens diabolus, non oppugnantes demones, non animi vel corporis infirmitas, non rationis priuatio, non lex membrorum carnis & sanguinis, aduersum quæ gloriari solet Satanas & draco, qui vires in lumbis, & robur suum abominatione plenum in umbilico situm habet, non vitiosissimus multiplicium affectionum habitus, non diuturna atque inueterata consuetudo. Job. 40.

Non colligenda ac fouenda sunt diabolo grata cogitationes, sed verbi diuini gladio interimenda, ac de medio tollenda.

Anima mea, inquit, sicut passer, erepta est de laqueo venantium, hoc est demonum. Ut enim passer per alarum agitationem supra terram se efferunt: sic etiam pius homo per orationes à terrenis ad cælestia sese transfert. psal. 123.

D Animi potius instituto, ac probis actionibus per totum vitæ curriculum sese porrigentibus, quam syllabarum pronuntiatione, virtus orationis expletur. Sive enim comeditis, inquit, siue bibitis, siue quid aliud facitis, omnia ad gloriam Dei facite. Cum in mensa sedes, ora. Cum panem sumis, gratias ei, qui dedit, age. Cum vino corporis imbecillitatem fulcis, fac illius memineris, qui donum istud ad cordis oblectationem ac morborum consolationem tibi largitus est. Ciborum necessitas transit? At de te bene meriti memoria non transcat. Basil. hō
in mar-
tyr. Iulit.
1. Cor. 10.
Semper o-
randum
esse.

Cum tunicam induis, donatori gratias age. Cum veste te obuoluis, fac tuus erga Deum amor crescat, qui nobis & æstati & hyemi accommodata indumenta præbuit, quibus tum vita nostra conseruatur, tum obscenitas nostra obtegatur. Dies plene illuxit? Gratiam ei habe, qui nobis & Solem ad diurnorum operum ministerium concessit, & ignem tum ad illustrandam noctem, tum ad reliqua vitæ ministeria explenda concessit. Nox rursus alias precatōnis materias suppeditet. Cum in cælum oculos attollis, ac siderum pulchritudinem conspicias, ora dominum eorum quæ cernis, atque omnium rerum præstantissimum artificem Deum, qui omnia sapienter fecit, adora.

E Cum boni cuiuspiam causa Deum rogas, nec ille statim te exaudit, ne propterea ignaue te geras, ac pusillo & abiecto animo sis. Sæpe enim quod postulas, in præsens tibi non con-ducit. Nili.

Omnis, inquit, qui petit, accipit. Ita demum autem accipit, si ea petat, quæ animæ saluti conducant. Luce. 11.

In oratione nec opes & copias, nec prosperam valetudinem, nec hostium ultionem petas: sed ea duntaxat, quæ ad animæ salutem adiumentum afferunt. Quid pe-
rendum
in oratio-
ne.

Cum malè ac noxiè aliquid petis, non secus atque homo febre laborans obnixè rogat, ut sibi vinum porrigatur, tum Deus, qui futura prospicit, cupiditati tuæ morem non gerit, nec, quod stultè & inconsiderate petis, largitur.

Euseb. Proditoris Iuda recordemur: nec ex Ecclesia pedem efferamus. Illi enim exitium hinc **F**
Iuda imi virtum traxit, quod in oratione non perstiterit. Nam cum panem primum omnium acce-
rat. *qui* pissit, pedē extulit: ac statim Satana in se ingresso, ad proditionem properauit. Quocirca
ante Mis- si quis, antequam abeundi potestas fiat, exierit, eandem cum Iuda penas pendet. Ne igitur
se finem committamus, ut ob unam horam cum Iuda condemnemur. Nihil nobis molestia perman-
ex Eccle- sia excusio allatura est. Non tempestates intus habet, non ignem, non alia supplicia.

dunt. Cum Dominus in Euangelis homini dicat, Omni pēntenti te da elemosynam, quanto
Nili. magis Dominus ipse cui libet oranti amplissimas misericordias, & peccatorum veniam, ac
 mortuorum depulsionem daturus est?

Christus omnium ex ac Deus eos, qui ex ope sua pendunt, atque intimo pectore inge-
 miscunt, quamlibet multis peccatorum sarcinis onusti sint, minime tamen auersatur: ve-
 rum & ad gratiam admitit, & virtutum opifices progressu temporis eos reddit.

De elemosyna, & beneficentia erga pauperes.

CAP. XVI.

Deut. 19.

ON deerit pauper in terra. Propterea ego precipio tibi, ut
 aperias manus tuas fratri tuo pauperi & indigenti.

Non auertes manum tuam a fratre tuo. Ego tibi precipio
 amare aduenam, dare ei panem & vestimentum.

Iob. 31.

Ianua mea omnibus venientibus aperta erat. Si negaui quod
 volebant pauperibus, & oculos viduæ expectare feci. Si co-

Deut. 19.

medi buccellam meam solus, & non comedit pupillus ex ea. **H**

Deut. 19.

Si despexi nudum pereuntem, & absque operimento pauperem. Si non benedi-
 xerunt me imbecilles, & de velleribus ouium mearum calefacti sunt humeri eo-
 rum. Oculus eram cæco, & pes claudō, & pater pauperum.

Ps. 111. 4.

Iustus miseretur, & commodat. Beatus qui intelligit super egenum & pau-
 perem, &c. Iocundus homo, qui miseretur, & commodat. Dispersit, dedit
 pauperibus, iustitia eius manet in seculum seculi.

Pro. 3.

Elemosynæ & fides non te deserant: appende eas collo tuo, & inuenies gra-
 tiam. Ne desinas benefacere indigenti, quando poterit manus tua auxiliari ei.
 Ne dicas, Abi & reuertere, & cras dabo tibi, cum statim possis benefacere. Neque
 enim scis quid paritura sit superuentura dies. Benedictio in caput eius, qui bo-
 na sua cum aliis communicat. Animæ suæ bene facit homo misericors. Re-
 demptio animæ viri, diuitiæ suæ. Iusti miserantur, & misericordia afficiuntur:
 qui pauperis miseretur, beatus censendus est. Misericordia & fide redimuntur
 peccata. Qui misericordia afficitur, misericordiam consequetur. Qui misere-
 tur pauperis, foeneratur Deo: ac iuxta donum suum retribuetur ei. Quicumque
 dant pauperibus, penuria non opprimuntur. Via iustitiæ & misericordiæ in-
 ueniet vitam & gloriam. Virum hilarem & liberalem amat Dominus.

Eccl. 9.

Quodcumque inuenerit manus tua ad faciendum, pro viribus fac. Inueni
 quod non esset bonum in ipsis, nisi lætari, & facere bonum in vita sua.

Eccl. 13.

Iudicium meum sicut flamma egredietur. Quoniam misericordiam volo, &

Eccl. 16.

non sacrificium. **K**

Eccl. 19.

Frangere esurienti panem tuum, & egenos vagosque induc in domum tuam. Si
 videris nudum, operi eum. Si dederis esurienti panem tuum ex anima tua, & a-
 nimam humiliatam impleueris, tunc orietur in tenebris lux tua, & tenebræ tuæ
 erunt sicut meridies. Et erit Deus tecum semper.

Eccl. 9.

Quodcumque inuenerit manus tua ad faciendum, pro viribus fac. Inueni
 quod non esset bonum in ipsis, nisi lætari, & facere bonum in vita sua.

Os. 6.

Iudicium meum sicut flamma egredietur. Quoniam misericordiam volo, &
 non sacrificium.

Isa. 58.

Frangere esurienti panem tuum, & egenos vagosque induc in domum tuam. Si
 videris nudum, operi eum. Si dederis esurienti panem tuum ex anima tua, & a-
 nimam humiliatam impleueris, tunc orietur in tenebris lux tua, & tenebræ tuæ
 erunt sicut meridies. Et erit Deus tecum semper.

Dan. 4.

Rex, cōsiliū meum tibi placeat: Elemosynis peccata tua redime, & iniqui-
 tates tuas in miserationibus pauperum.

Sap. 10.

Quavis re fortior est pietas.

Eccl. 3.

Ignem ardentem extinguunt aqua: & elemosyna reficit peccatis. Fili, ani-
 mam pauperis ne defraudes, & ne transtuleris oculos tuos a paupere. Animam
 esurientem ne despexeris: & ne protrahas datum angustiato. Ne auertas faciem
 tuam

Eccl. 4.